

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра вогневої підготовки, факультет №3

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**з навчальної дисципліни «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»
обов'язкових та вибіркових компонент освітніх програм
першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 08 «Право», 12 «Інформаційні технології», 26 «Цивільна безпека»;

Спеціальність: 053 «Психологія», 071 «Облік і оподаткування», 081 «Право», 125 «Кібербезпека», 262 «Правоохоронна діяльність»;

Спеціалізація: «Поліцейські», «Поліцейська діяльність у кіберсфері».

**м. Харків
2023 рік**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
зі спеціальних дисциплін
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри вогневої підготовки факультету № 3 ХНУВС
(Протокол від 29.08.2023 № 14)

Розробники:

1. Завідувач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Федоров В.В.;**
2. Викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Назаренко О.М.;**
3. Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3
Пабат О.В.

Рецензенти:

1. Начальник циклу вогневої та фізичної підготовки Вінницького вищого професійного училища Департаменту поліції охорони **Андрєєв А.А.;**
2. Завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ковальов І.М.**

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Денна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема №6: «Ведення вогню з пістолетів за умовами групових вправ другої категорії Курсу стрільб» Тема №6/2: «Ведення вогню з пістолетів за умовами вправи двадцять восьмої»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
2.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
3.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»				2				
4.	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»							8	
5.	Галузь знань: 12 «Інформаційні технології» Спеціальність: 125 «Кібербезпека» Спеціалізація: «Поліцейська діяльність у кіберсфері» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»								
6.	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність: 053 «Психологія» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»								
7.	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»								

Заочна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема №6: «Ведення вогню з пістолетів за умовами групових вправ другої категорії Курсу стрільб» Тема №6/2: «Ведення вогню з пістолетів за умовами вправи двадцять восьмої»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
2.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»								

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять

Тема 6: «ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ГРУПОВИХ ВПРАВ ДРУГОЇ КАТЕГОРІЇ КУРСУ СТРІЛЬБ»

Тема 6/2: «ВЕДЕННЯ ВОГНЮ З ПІСТОЛЕТІВ ЗА УМОВАМИ ВПРАВИ ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМОЇ»

Мета заняття: 1. Навчити курсантів веденню вогню з пістолетів із-за укриття з вогневою підтримкою напарника.
2. Тренувати курсантів у підготовці до стрільби стоячи, з коліна, виконанні пострілу та припиненні вогню.
3. Тренувати курсантів у неповному розбиранні й збиранні пістолета, спорядженні магазина.

Кількість годин: 2 години.

Місце проведення: стрілецький тир.

Навчальні питання:

- Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боеприпасами.
- Вивчення умов вправи двадцять восьмої з пістолетів.
- Приготування до стрільби (спорядження магазина, заряджання пістолета, прийняття положень для стрільби). Виконання вправи двадцять восьмої

(прицілювання, спуск курка). Припинення стрільби (припинення натискання на хвіст спускового гачка, вмикання запобіжника, розряджання пістолета). Дії стріляючих при тимчасовому чи повному припиненні стрільби, огляд пістолета.

4. Відпрацювання нормативів № 1, 2, 3 з вогневої підготовки для пістолетів.

Матеріальне забезпечення:

1. 9мм «Форт-12(17)» або 9мм ПМ (бойовий) – 5 шт.
2. 9мм «Форт-12(17)» або 9мм ПМ (навчальний) – 15 шт.
3. 9 мм пістолетні патрони – 160 шт.
4. 9 мм патрони навчальні – 96 шт.
5. Мішень №2 або № 3-б – 5 шт.
6. Укриття типу «макет фрагментів будівлі» - 2шт.;
7. Мультимедійний проектор.
8. Екран.
9. Стенди.
10. Крейда, класна дошка.
11. Лазерні тренажери для обладнання пістолетів.
12. Мультимедійний тир.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заклучна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- *Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.*
- *Оголосити тему, навчальні питання та мету заняття.*
- *Оглянути зброю, перевірити готовність тиру та матеріального забезпечення до заняття.*
- *За допомогою контрольних карток перевірити знання курсантами попередніх тем.*
- *нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю та умови виконання вправи.*
- *Розділити групу на зміни, призначити керівників на навчальних місцях.*

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

НАВЧАЛЬНЕ МІСЦЕ №1.

ВИКОНАННЯ ВПРАВИ ДВАДЦЯТЬ ВОСЬМОЇ.

Умови виконання вправи двадцять восьмої.

ПРИЗНАЧЕННЯ: Відпрацювання навичок ведення вогню із-за укриття з вогневою підтримкою напарника;

ЦІЛЬ: грудна фігура з колами (мішень № 2) або поясна фігура із зонами (мішень № 3-б), що встановлюється не вище 125 см від нижнього краю мішені, нерухома;

ВІДСТАНЬ ДО ЦІЛІ – 15м.;

КІЛЬКІСТЬ ПАТРОНІВ - 12 шт. (2 магазини з 3 патронами в кожного стрільця);

ЧАС НА ВИКОНАННЯ ВПРАВИ – 20 с;

ВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ – зброя в кобурі;

УКРИТТЯ: два макети фрагментів будівлі шириною 1 м, що розміщуються на рубежі відкриття вогню (15 м до цілі) на відстані 2 м один від одного.

ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СТРІЛЬБИ – стоячи, з коліна;

ОЦІНКА : Мішень № 2:

«відмінно» - вибито 45 очки;

«добре» - вибито 35 очок;

«задовільно» - вибито 25 очок;

Мішень № 3-б:

«відмінно» - 6 влучень в зону А та (або) зону С;

«добре» - 4 влучення в зону А та (або) зону С, 2 влучення в зону D;

«задовільно» - 3 влучення в зону А та (або) зону С, 3 влучення в зону D;

«незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання вправи.

Оцінка за умови, що час на виконання вправи не було перевищено:

1) двоє стрільців («перший» та «другий номери») за командою керівника стрільб приймають положення для стрільби стоячи та, зайнявши вихідне положення кожен за своїм укриттям (15 м до цілі), голосом доповідають: **«Готовий!»**;

2) керівник стрільб, переконавшись, що все готове до виконання вправи, подає команду **«Вогонь!»** (вмикає хронометр), за якою **«перший номер»** приводить зброю в готовність та виконує **три постріли з верхньої лівої** сторони свого укриття, після цього, перебуваючи за укриттям, **проводить бойову заміну магазина** з одночасним переходом у положення для стрільби з **коліна, із-за нижньої правої** частини укриття;

3) **після третього пострілу** «першого номера» «другий номер» приводить зброю в готовність та виконує **три постріли з верхньої правої** частини свого укриття, перебуваючи за укриттям **проводить бойову заміну магазина** та одночасно переходить у положення для стрільби з **коліна, із-за нижньої лівої** частини укриття;

4) **після третього пострілу** «другого номера» «перший номер», перебуваючи в положенні для стрільби з **коліна**, виконує **три постріли** в мішень;

5) **після шостого пострілу** «першого номера» «другий номер», перебуваючи в положенні для стрільби з **коліна**, виконує **три постріли** в мішень;

б) після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду **«Час!»** (вимикає хронометр).

Під час виконання вправи зі стрільби, яка передбачає відповідне часове обмеження, за кожний постріл, який виконано після команди: «Час!» або звукового сигналу таймера, від результату стрільця віднімається одне (у вправах, що передбачають градацію зон ураження, – краще) влучення!

Порядок виконання вправи двадцять восьмої.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі.

За командою керівника роздавач боєприпасів видає кожному стрільцю **шість бойових патронів**.

Стрільці отримують патрони в праву руку, оглядають їх та доповідають: **«Курсант Романенко чотири бойових патронів отримав та оглянув!»**.

Після того, як курсанти доповіли про отримання і огляд патронів, керівник подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**.

За цією командою курсанти дістають **основний магазин** з основи рукоятки, **не дістаючи пістолета з кобури**, споряджають його **трьома патронами**. При спорядженні магазин утримується в лівій руці, а патрони - у правій.

Спорядивши **основний магазин**, курсант перекладає його із лівої руки у праву, а лівою рукою піднімає пістолет, не дістаючи його із кобури та вставляє магазин в основу рукоятки, закриває кобуру. Далі курсант дістає **додатковий магазин** із чохла (підсумка) для запасного магазина, споряджає його останніми **трьома патронами** та повертає до підсумка.

Керівник, переконавшись, що стрільці спорядили магазини, подає команду: **«Зміна, на рубіж відкриття вогню (до укриття), кроком руш!»**.

Після виходу на рубіж відкриття вогню (до укриття), керівник подає команду: **«Надіти навушники та захисні окуляри!», «Приготуватися!»**. За цією командою курсанти одягають навушники, захисні окуляри, приймають зазначене керівником стрільб вихідне положення **«зброя в кобурі»** кожен за своїм укриттям та доповідають: **«Готовий!»**.

Керівник, прийнявши доповіді від стрільців та переконавшись, що всі готові до стрільби, подає команду: **«Вогонь!»** (вмикає хронометр).

За цією командою **«перший номер»** приймає положення для стрільби **стоячи**, приводить зброю в готовність (дістає зброю з кобури та, тримаючи її у безпечному напрямку, великим пальцем лівої руки вимикають запобіжник, досилає патрон до патронника) та виконує **три постріли з верхньої лівої** сторони свого укриття, після цього, перебуваючи за укриттям, **проводить бойову заміну магазина** з одночасним переходом у положення для стрільби з **коліна, із-за нижньої правої** частини укриття;

При цьому зброя повинна бути спрямована у безпечному напрямку, а вказівний палець руки, що утримує зброю - знаходитися на спусковій скобі!!!

Для прийняття положення для стрільби з **коліна** курсант відставляє назад праву (ліву) ногу таким чином, щоб носок її ступні був проти каблука лівої (правої) ноги; швидко опускається на праве (ліве) коліно та присідає на каблук; ліву (праву) ногу від коліна до ступні утримує по можливості прямовисно, пістолет утримується двома руками.

Бойова заміна магазина проводиться при повній витраті боєприпасів у приєднаному магазині з метою заміни порожнього магазина спорядженим;

Для пістолетів **«Форт»** - стрілець рукою, яка утримує зброю, робить різкий напівоберт за часовою стрілкою з одночасним натисканням кнопки фіксації магазину в основі рукоятки пістолета великим пальцем з метою його викидання. Водночас вільною рукою дістає запасний магазин з підсумка та вставляє в основу рукоятки пістолета;

Для пістолета **ПМ** - стрілець вільною рукою дістає запасний магазин та, утримуючи його в руці, натискає великим пальцем вільної руки заціпку магазина в основі рукоятки пістолета, за допомогою другої фаланги вказівного та великого пальців вільної руки витягує магазин з рукоятки пістолета і заміняє на запасний магазин.

Після заміни магазину стрілець досилає патрон до патронника (вільною рукою знімає затвор з затворної затримки)!

Після третього пострілу «першого номера» **«другий номер»** приймає положення для стрільби **стоячи**, приводить зброю в готовність (дістає зброю з кобури та, тримаючи її у безпечному напрямку, великим пальцем лівої руки вимикають запобіжник, досилає патрон до патронника) та виконує **три постріли з верхньої правої** частини свого укриття, перебуваючи за укриттям **проводить бойову заміну магазина** та одночасно переходить у положення для стрільби з **коліна, із-за нижньої лівої** частини укриття;

Після третього пострілу «другого номера» «перший номер», перебуваючи в положенні для стрільби з коліна, виносить зброю із-за укриття та виконує три постріли в мішень (із-за нижньої правої частини укриття);

Після шостого пострілу «першого номера» «другий номер», перебуваючи в положенні для стрільби з коліна, виносить зброю із-за укриття та виконує три постріли в мішень (із-за нижньої лівої частини укриття);

Після закінчення часу, відведеного на виконання вправи, керівник стрільб подає команду «Час!» (вимикає хронометр).

Закінчивши стрільбу, курсанти, не знімаючи затвор із затворної затримки, самотійно (у разі необхідності, залежно від положення для стрільби) піднімаються, стають обличчям до мішені; права рука з пістолетом зігнута у лікті, пістолет дульним зрізом ствола спрямований уверх під кутом 45-60 градусів у бік мішеней. Після цього доповідають: «Курсант Романенко стрільбу закінчив!».

Керівник, переконавшись, що зміна закінчила стрільбу, подає команду: «Зміна, зброю до огляду!».

За цією командою курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Оглянувши зброю кожного, керівник подає команду: «Оглянуто!».

За цією командою курсанти, самотійно, великим пальцем лівої руки натискають на кнопку затворної затримки, вмикають запобіжник, вставляють магазини в основу рукоятки, кладуть пістолети до кобури.

Після цього керівник подає команду: «Зміна, зняти навушники та захисні окуляри!».

За командою «Зміна, до мішеней кроком руш!» курсанти вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує стрільцям результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

За командою «Зміна кругом, на вихідний рубіж кроком-руш!», зміна вирушає на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: «Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!».

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: «Зміна, передати зброю!».

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: «Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!».

НАВЧАЛЬНЕ МІСЦЕ №2.

ТРЕНУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ДО СТРІЛЬБИ, ВИКОНАННІ ПОСТРІЛУ ТА ПРИПИНЕННІ ВОГНЮ.

Вишикувати курсантів в одну шеренгу, нагадати їм порядок спорядження магазину патронами, підготовки до стрільби, виконання пострілу, проведення бойової заміни магазину та припинення стрільби. Потім розпочати тренування.

Керівник роздає зміні навчальні патрони. Після доповіді про їх огляд, подає команду: **«Зміна, спорядити магазини!»**, та наглядає за правильністю виконання цієї команди.

Для підготовки до стрільби керівник подає команду: **«Приготуватися!»**.

Виявивши помилки, вказує їх і наказує повторити прийом, якщо він виконаний невірно.

За командою **«Зміна, вогонь!»** курсанти відпрацьовують прицілювання та спуск курка з бойового зводу у положенні для стрільби стоячи, приймають положення для стрільби з коліна та продовжують тренувати спуск курка з бойового зводу).

За командою керівника **«Зміна, зброю до огляду!»** курсанти витягають магазини з основи рукоятки пістолета та притискають їх великим пальцем правої руки до пістолета таким чином, щоб подавач магазину був на 2-3 см вище затвора.

Керівник, оглянувши зброю та, переконавшись у відсутності патронів у патроннику пістолета і в магазині, подає команду: **«Оглянуто!»**.

За цією командою курсант повинен:

- узяти магазин у ліву руку;
- зняти затвор із затворної затримки;
- увімкнути запобіжник;
- вставити магазин в основу рукоятки пістолета та вкласти його в кобуру.

Після закінчення тренування зміна переходить на наступне навчальне місце.

НАВЧАЛЬНЕ МІСЦЕ №3.

ТРЕНУВАННЯ У ВИКОНАННІ НОРМАТИВІВ № 1, 2, 3.

Нагадати курсантам особливості спорядження магазину та послідовність неповного розбирання й збирання пістолета після неповного розбирання. Після цього курсанти проводять тренування та виконують нормативи на оцінку.

№	Призначення нормативу	Умови виконання нормативу
1	Вивчення та вдосконалення техніки спорядження магазину патронами	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, 8 патронів розсіпані на столі, магазин лежить поруч
2	Вивчення та вдосконалення техніки неповного розбирання пістолета	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, зібраний пістолет лежить на столі запобіжником вгору, магазин в основі рукоятки
3	Вивчення та вдосконалення техніки збирання пістолета після його неповного розбирання	Поліцейський стоїть біля столу, руки опущені, розібраний пістолет лежить на столі

9мм пістолет Макарова:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	19 сек.	21 сек.	23 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	10 сек.	13 сек.	16 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	15 сек.	18 сек.	21 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

9мм пістолет «Форт-12»:

№	Найменування нормативу	«відмінно»	«добре»	«задовільно»
1	Спорядження магазину патронами	35 сек.	40 сек.	45 сек.
2	Неповне розбирання пістолета	30 сек.	33 сек.	36 сек.
3	Збирання пістолета після неповного розбирання	35 сек.	38 сек.	41 сек.
Оцінка «незадовільно» - у всіх інших випадках, а також у разі відмови від виконання нормативу.				

Після закінчення тренування, провести короткий розбір помилок, допущених курсантами.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.

Дати завдання для самопідготовки.

Відповісти на запитання курсантів.

Перевірити наявність зброї та матеріального забезпечення.

Оформити документи на використання боєприпасів.

Рекомендована література:

1. Закон України від 02.07.2015 р. «Про Національну поліцію»;
2. Закон № 2123-IX від 15.03.2022 р. «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану;
3. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю»;
4. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334 «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, патронів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб»;
5. Паспорт «9мм пістолет «Форт-12 (17)»;
6. Настанова зі стрілецької справи «9мм пістолет Макарова».
7. В.Ф. Глущенко «Навчання швидкісній стрільбі з пістолетів»;
8. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О. Савченко, В.І. Бабенко, І.А. Гордієнко, ХНУВС-2007 р.
9. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» В.В. Федоров, В.П. Пістряк, А.Ф. Бальва, І.С. Луценко, В.В. Чумак, ХНУВС-2019 р.